

97/1993 Sb. Zákon

ze dne 25. února 1993

O působnosti Správy státních hmotných rezerv

Vyhlášeno dne 15. března 1993, datum poslední novelizace 19. srpna 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

(1) Správa státních hmotných rezerv (dále jen „Správa“) je ústředním orgánem státní správy v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv.

(2) Sídlem Správy je Praha.

(3) V čele Správy je předseda, kterého jmenuje a odvolává vláda; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě.

§ 2

(1) Správu tvoří

- a) ústředí se sídlem v Praze,
- b) účelové organizační jednotky.

(2) Zásady činnosti a organizace Správy upraví statut. Statut schvaluje vláda.

§ 3

Správa zabezpečuje financování hospodářských opatření pro krizové stavy¹⁾ a financování, obměnu, záměnu, zápůjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování. Správa metodicky řídí a sjednocuje postupy krajských úřadů a v součinnosti s Ministerstvem vnitra koordinuje postupy ústředních správních úřadů při přípravě hospodářských opatření pro krizové stavy. Správa plní další úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.^{1a)} Tyto činnosti zajišťuje v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy.

§ 3a

(1) Na základě podnětu Ministerstva vnitra Správa jménem České republiky převezme movitý majetek, který je v době krizových stavů České republiky darován v rámci zahraniční humanitární pomoci. Počínaje dnem jeho převzetí je Správa příslušná s tímto majetkem hospodařit^{1b)} a začlení jej podle jeho účelu do příslušné kategorie státních hmotných rezerv.

(2) Po dobu krizových stavů postupuje Správa při hospodaření s majetkem uvedeným v odstavci 1 v souladu s požadavky Ministerstva vnitra.

§ 4

(1) Z hlediska účelu se státní hmotné rezervy člení na hmotné rezervy, mobilizační rezervy, pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc.

(2) Hmotné rezervy tvoří vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky. Jsou určeny pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

(3) Mobilizační rezervy tvoří vybrané základní suroviny, materiály, polotovary, výrobky, stroje a jiné majetkové hodnoty určené pro zajišťování mobilizačních dodávek.²⁾

(4) Pohotovostní zásoby tvoří vybrané základní materiály a výrobky, určené k zajištění nezbytných dodávek^{2a)} pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a hasičských záchranných sborů po vyhlášení krizových stavů,^{2b)} v systému nouzového hospodářství,^{2c)} kterou nelze zajistit obvyklým způsobem, a pro materiální humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí^{2d)}.

(5) Zásoby pro humanitární pomoc tvoří vybrané základní materiály a výrobky určené po vyhlášení krizových stavů k bezplatnému poskytnutí fyzické osobě vážně materiálně postižené.

(6) Tvorba státních hmotných rezerv je součástí krizových plánů.

§ 4a

Správa může v souvislosti s řešením mimořádné události⁴⁾ poskytnout pro potřeby základních složek integrovaného záchranného systému⁴⁾ při provádění záchranných a likvidačních prací⁴⁾ nebo při plnění úkolů ochrany obyvatelstva⁴⁾ v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva vnitra, krajského úřadu nebo hasičského záchranného sboru kraje. Po ukončení záchranných a likvidačních prací nebo plnění úkolů ochrany obyvatelstva musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny složkou integrovaného záchranného systému, které byly poskytnuty. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c, 21 až 23 a 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích^{1b)} se nepoužijí.

§ 4b

- (1) O použití státních hmotných rezerv po ukončení krizového stavu k odstraňování následků krizové situace, k zachování poskytování základních služeb subjekty kritické infrastruktury a k podpoře činností souvisejících s obnovou území postiženého krizovou situací rozhoduje vláda na návrh předsedy Správy.
- (2) Správa na základě požadavku věcně příslušného ústředního správního úřadu poskytne bezúplatně hmotné rezervy k užívání nebo je předá do spotřeby nebo trvalého využití příjemci, kterým mohou být správní úřad, orgán územní samosprávy, základní složky integrovaného záchranného systému, subjekt kritické infrastruktury nebo Armáda České republiky, k odstraňování následků krizové situace a k podpoře činností souvisejících s obnovou území postiženého krizovou situací.
- (3) Souhlas s použitím pohotovostních zásob k odstraňování následků krizové situace a k podpoře činností souvisejících s obnovou území postiženého krizovou situací vydává vedoucí ústředního správního úřadu, na základě jehož požadavku byly pohotovostní zásoby vytvořeny, po dohodě s předsedou Správy. Pohotovostní zásoby mohou být bezúplatně poskytnuty příjemci, kterým mohou být správní úřad, orgán územní samosprávy, základní složky integrovaného záchranného systému nebo Armády České republiky. Poskytnuté pohotovostní zásoby je příjemce oprávněn poskytnout bezúplatně k užívání fyzické nebo právnické osobě nebo organizační složce státu.
- (4) Předseda Správy může na základě žádosti hejtmána nebo starosty obce s rozšířenou působností rozhodnout o bezúplatném poskytnutí zásob pro humanitární pomoc k užívání nebo k předání do spotřeby k odstraňování následků krizové situace a k podpoře činností souvisejících s obnovou území postiženého krizovou situací. Zásoby pro humanitární pomoc mohou být poskytnuty hejtmánovi nebo starostovi obce s rozšířenou působností, kteří zajišťují jejich přidělení fyzickým osobám.
- (5) Poskytnuté státní hmotné rezervy, s výjimkou těch, které byly spotřebovány, je příjemce povinen vrátit do 60 dnů po zrušení krizového stavu. Po této lhůtě je příjemce oprávněn užívat poskytnuté státní hmotné rezervy pouze na základě smlouvy uzavřené se Správou, popřípadě zápisu^{1b)} pořízeného se Správou, a to za podmínek stanovených vládou. Návrh smlouvy, popřípadě zápisu, zpracuje Správa na základě žádosti předložené příjemcem. Pokud příjemce žádost v uvedené lhůtě nepředloží, je užívání státních hmotných rezerv neoprávněným použitím majetku, k němuž má Správa příslušnost hospodařit. V případě nevrácení poskytnutých státních hmotných rezerv se postupuje podle právních předpisů, které upravují hospodaření s majetkem státu.
- (6) Pro použití a poskytnutí státních hmotných rezerv k odstraňování následků krizové situace a k podpoře činností souvisejících s obnovou území postiženého krizovou situací⁵⁾ se ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c, 21 až 23 a 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích^{1b)} nepoužijí.

§ 4c

Správa může v souvislosti s prováděním mimořádných veterinárních opatření⁶⁾ nebo v souvislosti s provedením porážky nebo usmrcení většího počtu hospodářských zvířat v případě jejich nemoci, vyčerpání nebo zranění⁷⁾

poskytnout pro potřeby Státní veterinární správy v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva zemědělství. Po ukončení činností v rámci mimořádných veterinárních opatření⁶⁾ nebo porážky nebo usmrcení většího počtu hospodářských zvířat v případě jejich nemoci, vyčerpání nebo zranění⁷⁾ musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny Státní veterinární správou. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b a 19c zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích^{1b)} se nepoužijí.

§ 4d

Správa může na základě požadavku Ministerstva zemědělství nebo Ministerstva životního prostředí v souvislosti s vyhlášením stavu nedostatku vody⁸⁾ poskytnout pro potřeby správního úřadu, orgánu územní samosprávy nebo hasičských záchranných sborů v nezbytném rozsahu pohotovostní zásoby formou jejich bezúplatného použití. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c a 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích^{1b)} se nepoužijí. Poskytnuté pohotovostní zásoby je příjemce povinen vrátit Správě do 60 dnů od jejich poskytnutí. Po této lhůtě je příjemce oprávněn užívat poskytnuté pohotovostní zásoby pouze na základě smlouvy uzavřené se Správou, popřípadě zápisu^{1b)} pořízeného se Správou. Návrh smlouvy, popřípadě zápisu, zpracuje Správa na základě žádosti předložené příjemcem. Pokud příjemce žádost v uvedené lhůtě nepředloží, je užívání pohotovostních zásob neoprávněným použitím majetku, k němuž má Správa příslušnost hospodařit. V případě nevrácení poskytnutých pohotovostních zásob se postupuje podle právních předpisů upravujících hospodaření s majetkem státu.

§ 4e

Správa může při nařízení mimořádných opatření při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku poskytnout

- a) orgánu ochrany veřejného zdraví⁹⁾ nebo
- b) státní příspěvkové organizaci, která je poskytovatelem zdravotních služeb¹⁰⁾,

v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva zdravotnictví. Po ukončení provádění mimořádných opatření při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny ústředním správním úřadem, do jehož oblasti působnosti spadají subjekty podle věty první. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b a 19c zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích^{1b)} se nepoužijí.

§ 4f

Správa může v souvislosti s řešením mimořádné události k nahrazení zdroje elektrické energie poskytnout pro

potřeby základních složek integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací nebo při plnění úkolů ochrany obyvatelstva v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva průmyslu a obchodu. Po ukončení záchranných a likvidačních prací nebo plnění úkolů ochrany obyvatelstva musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny složkou integrovaného záchranného systému, které byly poskytnuty. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c, 21 až 23 a § 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se nepoužijí.

§ 4g

Správa může v souvislosti s prováděním obnovy dodávek elektrické energie při předcházení stavu nouze nebo za stavu nouze poskytnout pro potřeby subjektů kritické infrastruktury v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva průmyslu a obchodu. Po ukončení činností v rámci předcházení stavu nouze nebo za stavu nouze musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny subjektem kritické infrastruktury, kterému byly poskytnuty.

§ 4h

Správa může při nařízení mimořádných opatření při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku poskytnout kraji v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě žádosti příslušného kraje a rozhodnutí vedoucího ústředního správního úřadu, na základě jehož požadavku byly státní hmotné rezervy vytvořeny. Po ukončení provádění mimořádných opatření při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny krajem, kterému byly poskytnuty. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c, 21 až 23 a § 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se nepoužijí.

§ 4i

Správa může v souvislosti s plněním úkolů k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti poskytnout útvarům Policie České republiky v nezbytném rozsahu státní hmotné rezervy formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě požadavku Ministerstva vnitra. Po ukončení plnění úkolů k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti musí být nespotřebované státní hmotné rezervy Správě vráceny. Spotřebované státní hmotné rezervy musí být Správě nahrazeny Policií České republiky. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b a 19c zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se nepoužijí.

§ 4j

Správa může na základě žádosti věcně příslušného ústředního správního úřadu v souvislosti s řešením významného narušení poskytování základní služby¹¹⁾ poskytnout pro potřeby subjektu kritické infrastruktury v jeho

věcné působnosti v nezbytném rozsahu pohotovostní zásoby formou jejich bezúplatného použití. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b, 19c a 27 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se nepoužijí. Poskytnuté pohotovostní zásoby je příjemce povinen vrátit nebo nahradit Správě bezodkladně po zvládnutí významného narušení poskytování základní služby, nejdéle však do 60 dnů od jejich poskytnutí. Po této lhůtě je příjemce oprávněn užívat poskytnuté pohotovostní zásoby pouze se souhlasem věcně příslušného ústředního správního úřadu na základě smlouvy uzavřené se Správou, popřípadě zápisu pořízeného se Správou^{1b}). Návrh smlouvy, popřípadě zápisu, zpracuje Správa na základě žádosti předložené příjemcem. Ustanovení § 14 odst. 7, § 19 odst. 1, § 19b a 19c zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se nepoužijí. Pokud příjemce žádost v uvedené lhůtě nepředloží, je užívání pohotovostních zásob neoprávněným použitím majetku, k němuž má Správa příslušnost hospodařit. V případě nevrácení poskytnutých pohotovostních zásob se postupuje podle právních předpisů, které upravují hospodaření s majetkem státu.

§ 5

(1) Na základě požadavků krizových plánů zpracovává Správa návrhy zejména na

- a) seznam položek hmotných rezerv, jejich minimální limit a orientační cílový stav,
- b) uvolňování hmotných rezerv a podmínky pro jeho provádění,
- c) záměnu položek hmotných rezerv pod minimální limit včetně stanovení podmínek jejího provedení.

(2) Návrh podle odstavce 1 schvaluje vláda. O těchto svých rozhodnutích informuje vláda Parlament.

(3) Vláda může zmocnit Správu k prodeji nebo likvidaci hmotných rezerv přesahujících minimální limit, jež neslouží svému účelu. Pokud vláda nestanoví jinak, může Správa provést záměnu hmotných rezerv přesahujících minimální limit.

§ 6

(1) Státní hmotné rezervy jsou vlastnictvím státu, s výjimkou státních hmotných rezerv uvedených v odstavci 3. Výdaje na jejich pořízení, rezervaci, ochraňování a skladování se hradí ze státního rozpočtu. Na úhradu výdajů na pořízení a rezervaci státních hmotných rezerv, při jejich obměnách a záměnách může Správa použít též příjmů za prodané státní hmotné rezervy. Tyto příjmy jsou převoditelné do příštího roku a nejsou příjmy státního rozpočtu.

(2) Správa ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem koordinuje objemy a termíny doplňování zásob zemědělských výrobků a potravin do hmotných rezerv a jejich uvolňování pro tuzemský trh i pro případný vývoz.

(3) Státními hmotnými rezervami jsou též věci nebo zvířata, která Správa rezervuje u jejich vlastníka na základě písemné smlouvy a za úplatu; ve smlouvě lze sjednat cenu pouze do výše, která je v daném místě a čase obvyklá. Na tyto státní hmotné rezervy se hledí jako na majetek České republiky s příslušností hospodařit pro Správu. Ustanovení § 12 odst. 4 věty první zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích se

nepoužije.

§ 6a

(1) Správa provádí kontrolu kvality a množství státních hmotných rezerv.

(2) Kontrolovanou osobou je ochraňovatel, popřípadě třetí osoba, která zajišťuje pro ochraňovatele služby spojené s ochraňováním, anebo vlastník rezervované věci nebo zvířete.

(3) Jestliže nelze účelu kontroly dosáhnout jinak, je Správa oprávněna v případě důvodného podezření na závažné porušení povinnosti stanovené tímto zákonem zjednat si v souvislosti s výkonem kontroly přístup do staveb, na pozemky a do dalších prostor, včetně otevření uzavřených staveb nebo prostor, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba, anebo jinak přímo souvisí s výkonem a předmětem kontroly; to neplatí, jedná-li se o obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba, a současně toto obydlí není užíváno k podnikání.

(4) Správa je povinna při výkonu kontroly podle odstavce 3 zajistit přítomnost nestranné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(5) Správa je povinna po výkonu kontroly podle odstavce 3 zajistit stavby, pozemky nebo další prostory proti vstupu dalších osob. Jestliže je jejich vlastník Správě znám, bez zbytečného odkladu jej o provedeném kontrolním úkonu vyrozumí.

§ 7

(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoprávněně použije majetek, k němuž má Správa příslušnost hospodařit.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do

- a) 1 000 000 Kč, dopustí-li se jej fyzická osoba, nebo
- b) 5 000 000 Kč, dopustí-li se jej právnická nebo podnikající fyzická osoba.

(3) Přestupek podle odstavce 1 projednává Správa.

§ 8

Zrušuje se zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 69/1964 Sb., o Správě státních hmotných rezerv.

§ 9

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Uhde v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

1) Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1a) Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy).

1a) Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy).

1b) Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

2) § 2 odst. 1 písm. g) zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

2a) § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 241/2000 Sb.

2b) § 1 odst. 1 zákona č. 241/2000 Sb.

2c) § 10 až 12 zákona č. 241/2000 Sb.

2d) Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.

4) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5) Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

6) § 54 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

7) § 5b odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

8) Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9) § 78 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁰⁾ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ Zákon č. 266/2025 Sb., o odolnosti subjektů kritické infrastruktury a o změně souvisejících zákonů (zákon o kritické infrastruktuře).